

Fotoğraflar da anlatır

Elerin değer verilen çekimcilerinde saklanan ve korunmak istenen fotoğraf albümleri... Unutmamak ya

da bir geçmişten duyulabileceklerden güç almak için... Onları hatırlayan kaç kişi kaldı şimdi? Kaç zaman yolcusu? Büyük, dikdörtgen, uzunlamasına açılan, kalın, sayfaları siyah bir defter... Yeşil yaprak renginde, kabartmalı motifler taşıyan, bir kapağı mı vardı? Bir başkasının bakır süslemelerle mi bezenmişti yoksa? Hepsini şimdi çok uzaklarda kalmış. Kim bilir onlar da hangi taşınmalarda nerelerde kaldılar ve kayboldular... Artık hayal meyal hatırlıyorum. O kalın, siyah yapraklarda yerlerini alan fotoğraflar. Yine zamanın sis perdesine gömülmüş bir ayrıntı... Sayfalara bazılarının gerektiğinde kolayca çıkarılabilmeleri için küçük kesikler de yapılmış mıydı? Köşelerinden

oralara yerleştirilirdi. Öyle ya, bazen vazgeçilemek, dahası tamamıyla hayattan çıkılmak istenenler de olabildi. Tabedilmiş görüntülerin duygulara çok seslendiği bir zaman yaşıyorken... Bazıları da, hiç vazgeçilemeyeceklerine inanıldıklarından, oralara yapıştırılmıydı yoksak? Hangi zamkla? Siyah beyaz anılar... Gülüşler... Hep tekrarlanan gülüşler... Birliklikler... Hatıralar hangi gizli çerçevelere hapsedilirdi? Bir misafir gelirdi sonra. Bir kanepede yan yana oturulur, albümler açılır, yapraklarına iliştirilenler gösterilir. Buna neden ihtiyaç duyulurdu? Misafir kimdi? Dinlemeye ya da seyretmeye çağırılan neleri görebilir ve hissedebilirdi? Böyle anlar da ne çok ihtimale açıktı. Bir yazı yolculuğundaki gibi. Duyurmak için... Mesafeler kapanabilir miydi ama? Zamanlar farklılıklarını hissettirince...

O gülüşler ve sözler neyi gizler?

Zaman yolculuğu... Neden? Yaşanan günleri başka gözlerle de görebildiğini kendine bir daha söyleyebilmek için mi? Mümkün, elbette mümkün. Geçmişe duyulabilecek özlem yüzünden değil ama. Soruların uyanıklıkları bu ihtiyacı fazlasıyla gereksiz ve anlamsız kıyor. Onları ve hatırlatabileceklerini bir kez sormaya görün. Sizi gizli bir köşede, öyle çok kaçamayacağınız gerçek beklemedir ki... Bu gerçekleri ne kadar yansıtır

mesela bir fotoğraf? O bakışların ve gülüşlerin ardında kalan, dahası gizlenen nedir bazen?

Birçok yazarın sormaya ihtiyaç duyduğu

bir sorudur da bu aynı zamanda.

Okuru sahihi anlattığına inandırmak... Çekilmek zorunda kalınan çilelerden

biriydi de bu şüphesiz. Birinci tekil şahıs anlatımının üçüncü tekilde yazılana oranla daha yaşanmış bulunabileceği yanılsaması tam da burada karşımıza çıkıyordu. Ben kişinin sığınabileceği onca yalan varken... Neydi o zaman edebi metni okuyanın inanmak ve ikna olmak için aradığı? Metnin kendisi mi? Hikâyenin, anlatanın gerçeğini olduğu gibi yansıtmayı yansıtmadığı mı? İşler burada biraz karışıyor. Fotoğraf çekirenlerin yansıtıklarından yola çıkmıştık. Ya onlara bakan? O gözün gördüğü nedir? Görmesi gereken mi, görmek istediği mi?

Melih Cevdet Anday, karıştırmaya getirdiği Fotoğraf ile bizi belki hafiften gülümseten ama galiba daha çok içimize dokunan

bir soruyla baş başa bırakıyordu... "Dört kişi parkta çekti mişiz/ Ben, Orhan, Oktay, bir de Şinasi.../Anlaşılan sonbahar/ Kimimiz paltolu, kimimiz ceketli/ Yapırsız arkamızdaki ağaçlar.../ Babası daha ölmemiş Oktay'ın, / Ben bıyıklıyım, / Orhan, Süleyman efendiyi tanımamış / Ama ben hiç böyle mahzun olmadım, / Ölümlü hatıraların ne var bu resimde? / Oysa hayatın hepimiz... / Şiirimizde silinemez izler bırakmış birkaç yolcu sessizce girmiş çerçeveye. Orhan Veli, Oktay Rifat ve şiiri yazar Melih Cevdet... Aslında neredeler? Kimlerde? O anlara neler sığmış? Hangi duygular? Şaire ölümü neden sordurtuyorlar? Fotoğrafların herkesi her zaman gerektiği gibi göstermediğini boşuna söylememiştik ki...

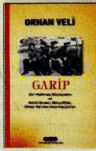
Zaman kimi değiştirir?

O fotoğrafların ardında ne var? Şimdi bu da bir başka hikâyeye yolculuğu değil mi? Yazılanlar için de sormak istememiş miydik aynı soruların? Çıplaklık... O duygulardaki çıplaklık... Gerçeklerin sadece insandan insana değil, zamandan zamana da değiştiğini yeniden hatırlamamız bizi hangi ihtimallere götürür öyleyse? •

Garip-Şiir Hakkında Düşünceler ve Melih Cevdet, Oktay Rifat, Orhan Veli'den Seçilmiş Şiirler / Orhan Veli / Yapı Kredi Yayınları / Şiir / 72 Sayfa

Mario Levi

Orhan Veli